

Bruselj, 29. november 2021
(OR. en)

14429/21

JEUN 144
EDUC 394
SOC 701
EMPL 526
DIGIT 175
SAN 709
SUSTDEV 171

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	13707/21
Zadeva:	Sklepi Sveta o varovanju in ustvarjanju državljskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih

V prilogi vam pošiljamo Sklepe Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o varovanju in ustvarjanju državljskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih, kot jih je odobril Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport na zasedanju 29. in 30. novembra 2021.

Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o varovanju in ustvarjanju državljanskih prostorov za mlade, ki omogočajo smiselno participacijo mladih

SVET EVROPSKE UNIJE IN PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC, KI SO SE SESTALI V OKVIRU SVETA –

PRIZNAVAJO NASLEDNJE:

1. Evropska unija in njene države članice so se strinjale, da sodelovanje na ravni EU na področju mladine „podpira /.../ družbeno in civilno udejstvovanje ter poskuša vsem mladim zagotoviti potrebne vire za udeležbo v družbi“¹.
2. Mladi predstavljajo enega od virov moči naše družbe, pripadajo pa jim tudi pravice posameznika. Kot taki imajo pravico, da smiselno sodelujejo pri razvoju, izvajanju, spremljanju, ocenjevanju in nadaljnjih ukrepih politik, ki vplivajo nanje in na družbo na splošno².
3. Zdrava demokracija potrebuje angažirane državljane in dejavno civilno družbo, ne le v volilnem obdobju, pač pa vedno. Angažirani, informirani in opolnomočeni mladi državljani in organizacije, ki branijo njihove interese, so najboljše jamstvo za odpornost naših demokracij³ in za splošno dobro.

¹ Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01, 18. 12. 2018, str. 2).

² Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027 (2018/C 456/01, 18. 12. 2018, str. 3).

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za evropsko demokracijo (COM (2020) 790, 3.12.2020, str. 3).

4. Evropska unija temelji na vrednotah, kot so demokracija, pluralizem, enakost in pravna država. Spoštovanje človekovih pravic, svoboda, nediskriminacija, enakost spolov, strpnost in varstvo manjšin so neodtujljivi temelji evropske ideje⁴.
5. „Trenutna pandemija COVID-19 in njene socialno-ekonomske posledice vse bolj negativno vplivajo na človekove pravice, demokracijo in pravno državo, tudi na državljanski prostor“⁵.
6. Nadaljnji razvoj participacije mladih v demokratičnih procesih v skladu z Resolucijo Sveta o spodbujanju politične participacije mladih v demokratičnem življenju v Evropi⁶, Sklepi Sveta o spodbujanju demokratične ozaveščenosti in demokratičnega udejstvovanja mladih v Evropi⁷ in Sklepi o krepitvi upravljanja na več ravneh pri spodbujanju participacije mladih v postopkih odločanja⁸ bo prispeval h krepitvi državljskih prostorov za mlade in spodbujal udejstvovanje mladih v njih.

⁴ Ta odstavek temelji na členu 2 Pogodbe o Evropski uniji.

⁵ Sklepi Sveta o okrevanju po pandemiji COVID-19, ki temelji na človekovih pravicah (6324/21, 22.2.2021).

⁶ Resolucija Sveta o spodbujanju politične participacije mladih v demokratičnem življenju v Evropi (UL C 417, 15.12.2015, str. 10).

⁷ Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o spodbujanju demokratične ozaveščenosti in demokratičnega udejstvovanja mladih v Evropi (UL C 415, 1.12.2020, str. 16).

⁸ Sklepi o krepitvi upravljanja na več ravneh pri spodbujanju participacije mladih v postopkih odločanja (8766/21, 17. 5. 2021).

MENIJO NASLEDNJE:

7. Državlanski prostori za mlade so prostori, ki mladim omogočajo participacijo, s katero bodo lahko pustili svoj pečat v družbi, in so ključni del vsake demokratične družbe⁹. To so (spletna in nespletna) politična, javna in družbena okolja, ki izpolnjujejo vrsto pravnih, političnih, institucionalnih in praktičnih pogojev in ki mladim omogočajo uveljavljanje državljanskih svoboščin v smislu dostopa do informacij, izražanja mnenj in ustanavljanja združenj ali organizacij za participacijo v javnem življenju, da bi vplivali na družbo in jo oblikovali.
8. Ker so državljanski prostori za mlade dinamični in se nenehno spreminjajo, je vse bolj jasno, da so vse demokratične in neodvisne organizacije, ki delujejo na področju mladine, in neformalne skupine mladih ključni akterji pri spodbujanju participacije mladih, zato bi jih bilo treba podpreti in zaščititi.
9. Mladi potrebujejo svobodne, varne, odprte, dostopne vključujoče in reprezentativne državljanske prostore, ki jim omogočajo, da ustanavljajo združenja, se udeležujejo na področjih, povezanih z njihovimi potrebami in interesi, ne glede na temo, izražajo svoje mnenje o javnih vprašanjih in sodelujejo pri javnem odločanju.
10. Dejavnost vključenost različnih skupin mladih, tudi ranljivih ali redko slišnih mladih, kot so mladi migranti, jim v različnih državljanskih prostorih pomaga pri razvoju kompetenc, potrebnih za državljansko udejstvovanje. Hkrati spodbuja njihov osebni, poklicni in družbeni razvoj, prispeva k vrednotam Evropske unije¹⁰, socialni koheziji in medgeneracijskemu sodelovanju ter zagotavlja, da demokracija in državljanstvo odražata raznolikost vidikov in pluralnost družbe.

⁹ Pojem „državlanski prostori za mlade“, ki se uporablja v teh sklepih, temelji na opredelitvi „civilnih prostorov za nevladne akterje“ Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD).

¹⁰ Uradni list Evropske unije, prečiščeni različici Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije (2016/C 202/01).

11. Vključenost mladih v državljanske prostore je „pomemben katalizator za različne socialne inovacije“¹¹, kar kaže, da ti prostori prispevajo k bolj demokratičnim in bolj obveščenim postopkom odločanja ter tako krepijo kakovost demokracije. Po drugi strani pa so mladi še posebej izpostavljeni diskriminaciji in omejevanju državljskih prostorov¹².
12. Krčenje državljskega prostora za mlade ter prijavljene kršitve temeljnih in demokratičnih pravic so svetovni pojavi, ki bi lahko ogrozili demokracijo po vsej Evropi, ne glede na gospodarski razvoj ali geografski položaj. Študije kažejo, da se tudi za možnosti za participacijo mladinskih organizacij civilne družbe v političnih procesih poroča, da so omejene¹³.
13. Organizacije, ki delujejo na področju mladine, in neformalne skupine mladih bi morale biti vključene v razvoj ključnih projektov, med drugim na vseh področjih, zajetih v 11 evropskih ciljih mladih. Poleg tega so te organizacije bistvene za zagotavljanje storitev in podpore mladim, ki so pogosto dopolnilne storitvam, ki jih zagotavljajo javni organi.
14. Zaradi pandemije COVID-19 se državljanski prostori za mlade v številnih državah še naprej krčijo, njihovi spletni ustrezni pa se pogosto uporabljajo kot edina izvedljiva alternativa. Nekatere pridobljene izkušnje so pozitivne, na primer tam, kjer so bile v digitalnih prostorih najdene nove funkcionalnosti, vendar je prehod na spletne državljanske prostore razkril težave, povezane z dostopom (infrastruktura), sposobnostjo (kompetence) in spletno varnostjo mladih.

¹¹ Safeguarding Civic Space for Young People in Europe (Zaščita državljskega prostora za mlade v Evropi), Evropski mladinski forum (str. 8).

¹² Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan in Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers (Skupina evropskih raziskovalcev na področju mladine), Shrinking democratic space for youth (Krčenje demokratičnega prostora za mlade), 2021.

¹³ Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan in Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers (Skupina evropskih raziskovalcev na področju mladine), Shrinking democratic space for youth (Krčenje demokratičnega prostora za mlade), 2021.

POUDARJAJO NASLEDNJE:

15. Enoten pristop za vse ni primeren za ustvarjanje ugodnega okolja za podporo organizacijam, ki delujejo na področju mladine, in neformalnim skupinam mladih. Upoštevati je treba univerzalno zasnovo, različna kulturna in geografska ozadja, strukturne neenakosti, neenakost spolov in druge dejavnike vpliva, kadar ti mladim in mladinskim organizacijam civilne družbe preprečujejo svobodno delovanje in participacijo, s katero bi lahko pustili svoj pečat v družbi.
16. Prevelika izpostavljenost zaslonom in spletnim dejavnostim negativno vpliva na duševno, telesno in socialno zdravje mladih¹⁴. Kljub temu so spletni državljanski prostori številnim mladim zagotovili pomembno zatočišče, v katerem lahko uveljavljajo svoje državljanske pravice, zlasti med pandemijo COVID-19. Čeprav so vprašanja, povezana z zdravjem, eden od vidikov, ki jih je treba upoštevati, je treba obravnavati tudi varnost na spletu in digitalni razkorak (vključno z infrastrukturo in kognitivnimi ovirami). Zato bi moralo biti pri podpiranju državljanskih prostorov za mlade iskanje pravega ravnovesja med spletnim in nespletnim udejstvovanjem prednostna naloga vseh deležnikov.

POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE, NAJ V SKLADU Z NAČELOM SUBSIDIARNOSTI IN NA USTREZNIH RAVNEH:

17. Zaščitijo in razširijo državljanske prostore za vse mlade, zlasti tiste, ki jih je pandemija COVID-19 najbolj prizadela, ter uvedejo dodatne ukrepe za zagotovitev, da lahko do teh prostorov dostopajo in sodelujejo v njih tudi mladi iz prikrajšanih okolij in z manj priložnostmi, zlasti tisti z oddaljenih in podeželskih območij ter mladi z invalidnostjo. Spodbujati bi bilo treba tudi prepoznavnost in dostopnost teh prostorov za mlade.

¹⁴ Izjava Unicefa z naslovom „Vse večja zaskrbljenost glede dobrega počutja otrok in mladih zaradi vse daljšega časa, preživetega pred zasloni“, 8. februar 2021.

18. Obravnavajo pomisleke, povezane s procesi in instrumenti, ki povzročajo pomanjkanje brezplačnih in dostopnih javnih prostorov ali postavljajo velike ovire za mlade, ki želijo dostopati do državljanskih prostorov in sodelovati v njih, in sicer s komercialnimi orodji, ki uporabljajo algoritme za zagotavljanje posamezniku prilagojenega trženja, gentrifikacijo, priseljevanjem s podeželja ter večjo komercializacijo fizičnih in spletnih prostorov¹⁵.
19. Obravnavajo pomisleke, povezane z zasebnostjo mladih, ki uveljavljajo državljanske pravice in svoboščine, da bi zagotovili njihovo osebno varnost in spoštovanje pravic posameznika, ki bi jih bilo treba spodbujati v dostopnem jeziku, ter omogočijo nadzor nad njihovimi podatki, zlasti z varno in zakonito obdelavo vseh podatkov, ki jim pripadajo ali se nanašajo nanje, kot je opredeljeno v splošni uredbi EU o varstvu podatkov.
20. Upoštevajo ovire pri participaciji na spletu, s katerimi se srečujejo mladi (med drugim dostop do interneta, digitalne kompetence, pomanjkanje infrastrukture in opreme), ter si prizadevajo zagotoviti varnost digitalnih državljanskih prostorov za mlade s spodbujanjem digitalne odpornosti, zlasti s krepitvijo digitalne in medijske pismenosti in ozaveščenosti mladih, tudi z varnostnimi ukrepi za zaščito mladih pred napačnimi informacijami, dezinformacijami, propagando, družbeno polarizacijo, sovražnim govorom in kibernetiskim nadlegovanjem, spletnim navezovanjem stikov z otroki itd.

¹⁵ Smith, Neil (1996) *The new urban frontier: Gentrification and the revanchist city*. London, Routledge. Day, Kristen (1999) *Introducing gender to the critique of privatized public space*. *Journal of Urban Design*, Vol.4, No. 2. Kohn, M., (2004) *Brave new neighborhoods: The privatization of public space*. New York, Routledge.

21. Priznajo, da so izvajalci izobraževanja na vseh učnih področjih (formalno, neformalno in priložnostno) ključni akterji pri spodbujanju različnih oblik državljske vzgoje, ki se osredotočajo na kompetence za zahtevano aktivno državljanstvo, kar posledično prispeva k bolj demokratični družbi.
22. Spodbujajo državljske in politične procese ter aktivno sodelovanje med mladinskimi organizacijami ter izobraževalnimi ustanovami in ustanovami za usposabljanje, med drugim pri skupnih projektih, da bi izboljšali pogoje za obstoječe državljske prostore ali ustvarili nove državljske prostore, s čimer bi tudi v praksi prispevali k doseganju ciljev trajnostnega razvoja in evropskih ciljev mladih.
23. Se zavežejo in po potrebi podprejo sooblikovane in soupravljane interakcije ali komunikacijske kanale med javnimi organi in mladimi prek državljskih prostorov, vključno s tistimi, ki jih podpirajo in vzdržujejo organizacije, dejavne na področju mladine, in neformalne skupine mladih, da bi omogočili smiselno in raznoliko zastopanost glasov mladih ter konkretno vplivali na razvoj, izvajanje in nadaljnje ukrepe politik, ki so pomembne za mlade.

POZIVAJO DRŽAVE ČLANICE IN EVROPSKO KOMISIJO, NAJ OB UPOŠTEVANJU NAČELA SUBSIDIARNOSTI NA SVOJIH PODROČJIH PRISTOJNOSTI IN NA USTREZNIH RAVNEH:

24. Naredijo vse, da bi s trajnostnim strukturnim financiranjem zaščitili in razširili raznolike državljanske prostore za mlade na vseh ravneh, in po potrebi razmislijo o projektnem financiranju organizacij, ki so dejavne na področju mladine, in neformalnih skupin mladih; ozaveščajo mlade o državljanskih in političnih svoboščinah ter priložnostih za njihovo uveljavljanje prek udejstvovanja mladih v državljanskem prostoru.
25. Podpirajo organizacije, ki so dejavne na področju mladine, in neformalne skupine mladih in se borijo proti sovražnemu govoru in drugim grožnjam za svoje dejavnosti, zlasti kar zadeva uveljavljanje svobode izražanja, združevanja in zbiranja.
26. Nenehno spremljajo, ocenjujejo in podpirajo ustvarjanje ugodnega okolja za državljanske prostore za mlade, pri čemer identificirajo in obravnavajo grožnje tem prostorom.
27. Zagotovijo enostaven dostop do informacij v dostopnih oblikah, po potrebi v jeziku, ki je prilagojen mladim, in v skladu z „Evropsko listino o informiranju mladih“¹⁶, da se spodbudi preglednost in poveča zaupanje mladih v politične institucije, hkrati pa se sprejmejo ustrezni ukrepi, zlasti s spodbujanjem medijske pismenosti, da bi se spoprijeli z napačnimi informacijami, dezinformacijami, propagando, družbeno polarizacijo, sovražnim govorom, teorijami zarote, kibernetiskim nadlegovanjem, spletnim navezovanjem stikov z otroki itd.

¹⁶ Evropska listina o informiranju mladih je sestavljena iz sklopa poklicnih načel in smernic za informiranje mladih in svetovanje.

28. Povečajo institucionalni doseg do mladih (neposredno ali prek organizacij, ki so dejavne na področju mladine, in neformalnih skupin mladih) z uporabo učinkovitih nespletnih in spletnih orodij za udejstvovanje; poleg tega naj uporabijo mehanizme, zasnovane skupaj z mladimi, ki jih priznavajo nosilci odločanja in podpirajo neodvisne raziskave, da se olajša participacija mladih v državljanskih prostorih in politiki.
29. Po potrebi preučijo učinke, ki jih imajo komercialna orodja, ki uporabljajo algoritme za zagotavljanje posamezniku prilagojenega trženja, na državljanske prostore za mlade in vzpostavijo dialog s ponudniki teh orodij, da bi obravnavali učinke, ki jih lahko imajo na državljanske prostore; razmislijo naj o sprejetju potrebnih, ustreznih in sorazmernih ukrepov za odpravo negativnih učinkov komercialnih orodij, ki jih ni mogoče zmanjšati z dialogom;
30. Podpirajo raziskave in spremljajo stanje državljanskih prostorov za mlade v celotni Evropski uniji ter na nacionalni, regionalni in lokalni ravni, vključno z izzivi in grožnjami, s katerimi se soočajo, ter ocenijo participacijo mladih v državljanskih prostorih.
31. Razmislijo o tem, da bi v okviru evropskega leta mladih 2022 posebno pozornost namenili državljanskim prostorom za mlade in temeljnim svoboščinam mladih.

POZIVAJO EVROPSKO KOMISIJO, NAJ:

32. Podpre nekomercializirane, odprte, vključujoče in varne državljanske prostore za mlade prek različnih evropskih programov, tudi ključnih programov na področju mladine, kot sta Erasmus+ in evropska solidarnostna enota, ter v različnih sektorjih.
33. Nadalje vključijo mlade in organizacije, dejavne na področju mladine, ter neformalne skupine mladih, v načrtovanje, izvajanje in sprejemanje nadaljnjih ukrepov evropskih pobud, ki vplivajo na njihovo življenje, kot so novi evropski Bauhaus, podnebni pakt EU in Konferenca o prihodnosti Evrope, pri tem pa upoštevajo vlogo teh pobud pri zagotavljanju državljanskih prostorov za mlade.

Uporabljeni viri

Pri sprejemanju teh sklepov so se Svet in predstavniki vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, seznanili z naslednjimi dokumenti:

- Skupno raziskovalno središče: znanstvena in tehnična poročila z naslovom Measuring Civic Competence in Europe, A composite indicator based on IEA Civic Education Study 1999 for 14 years old in School, 2008.
- Moxon, D. in Bárta, O. (2018), Structured Dialogue Cycle VI Thematic Report: Mladi in EU, Evropski usmerjevalni odbor za šesti cikel strukturiranega dialoga, 2018.
- Evropska komisija: Eurobarometer, serija Prihodnost Evrope, marec 2021.
- Evropski parlament: Študija, ki jo je naročil Odbor CULT, „Izobraževanje in mladi v Evropi po COVID-19 – posledice krize in priporočila politik“, PE 690.872, maj 2021.
- Partnerstvo za mlade: Tomaž Deželan in Laden Yurttagüler, Pool of European Youth Researchers (Skupina evropskih raziskovalcev na področju mladih), Shrinking democratic space for youth (Krčenje demokratičnega prostora za mlade), 2021.
- Svet Evrope, Parlamentarna skupščina, Resolucija 2096 (2016) z naslovom „Kako se lahko preprečijo neustrezne omejitve dejavnosti nevladnih organizacij?“
- Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov).

- Generalna skupščina Evropske agencije za svetovanje in informiranje mladih (ERYICA) – Evropska listina o informiranju mladih, sprejeta 27. aprila 2018 v Cascaisu (Portugalska).
 - Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski podnebni pakt, COM(2020) 788 final.
 - Evropska unija, Konferenca o prihodnosti Evrope, spletna stran [Konferenca o prihodnosti Evrope | Evropska unija \(europa.eu\)](#)
-